

ЧАРОБНА КУЋИЦА НА ДРВЕТУ

Водич за истраживања бр. 2

ВИТЕЗОВИ И ЗАМКОВИ

Документарни додатак

Вишезу у зору

Вил Озборн и Мери Поуп Озборн

Илустровао Сал Мердока

Превела

Милица Цветковић

мала лагуна

Наслов оригинала

Will Osborne and Mary Pope Osborne
KNIGHTS AND CASTLES
A nonfiction companion to *Knight at dawn*

Text Copyright © 2000 by Will Osborne and Mary Pope Osborne
Illustrations Copyright © 2000 by Sal Murdocca

Published by arrangement with Random House Children's Books,
a division of Random House, Inc.

Magic Tree House™ is a trademark of Mary Pope Osborne, used
under license.

Translation Copyright © 2009 за српско издање, ЛАГУНА

Како су грађени замкови? • Како је изгледао живот у
замку? • Како су витезови бранили замкове од непри-
јатељских напада?

Одговоре на ова и још многа питања сазнаћеш у...

* * *

Водичу за истраживања
Чаробне кућице на дрвету бр. 2

ВИТЕЗОВИ И ЗАМКОВИ

Документарном додатку

Витезу у зору

* * *

Ово је Џеков и Енин лични водич кроз средњи век.

Ту су и:

- Светковине и гозбе
  - Турнири
  - Битке и опсаде
  - Оружје и оклопи
- И још штошта!

Садржај

1. Средњи век	13
2. Епоха замкова	21
3. Одбрана замка	31
4. Живот у замку	41
5. Светковине и вашари	55
6. Витезови	63
7. Оклопи	75
8. Оружје	85
9. Битке и опсаде	93
10. Крај епохе замкова	103
Додатна истраживања	109
Азбучни списак имена и појмова	115

Посвећено Енџонију Херери

Историјски консултант:

Др Мајк Норис, музеолог сарадник при музеју Метрополитен у Њујорку.

Образовни консултант:

Мелинда Марфи, стручњак за медије Основне школе „Рид“, независног школског округа Сајпрес Фербанкс у Хјустону у Тексасу.

Желели бисмо да захвалимо и др Џеку Хрчаку са колеџа Итака, на подацима о средњовековном позоришту; Полу Кафлину на маштовитој фотографији, а у *Рендом хаусу* – Кети Голдсмит и Џоани Јејтс за рад на дизајну, Мередит Инман на помоћи у истраживању, Малори Лер на помоћи и подршци, и опет нашем издавачу Шани Кори, за њен огроман допринос овом серијалу.

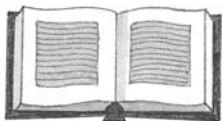
Зраћи читаоци,

После сваке наше пуцтоловине с чаробном кртицом пожеллимо да сазнамо нешто више о месту које смо посетили.

Каг смо се вратили из времена витезова и замкова у кртици Витез у зору, желели смо да сазнамо нешто више о тамницама. Хтели смо да сазнамо нешто више о оклопима. Хтели смо да сазнамо нешто више о ономе што се дешавало у замковима.

За бисмо све то сазнали, било је потребно да истражјемо.

Отпишли смо у библиотеку. У енциклопедији смо нашли слике чувених замкова.

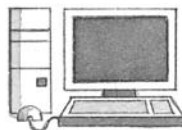

Прегледали смо кртице о средњем веку. Библиотечарка нам је помогла да нађемо чиновице о витезовима на интернету. Чак смо пронашли и видео-касету о зраћоном замку!

Саг желлимо с вама да поделимо резултате истраживања. Зато узмите свеке ранце и спремите се да залопом претјете покретни мост до времена витезова и замкова.

Цек и Ени

1.

Средњи век

Замислите да је потребно двадесет година да вам се подигне кућа. Да вам је потребно на хиљаде радника за градњу. Да вам је потребно на стотине слугу да раде у њој. Да вам је потребна омања војска да је браните.

Добро дошли у време витезова и замкова.

У бајкама и легендама често читамо о измишљеним замковима.

Прави замкови, врло слични онима из бајки, зидали су се током средњег века у Европи.

У средњем веку су смишљене наочаре!

Средњи век је почео око 450. године наше ере. Трајао је преко хиљаду година. Ово историјско раздобље назива се средњи век зато што је између античких времена и *савременог доба*. Понекад га зову и *медиевистичка ера*. *Медиевистички* на латинском значи „средњовековни“.

Средњи век је период великих промена у Европи. Све више људи је учило да чита и пише. Отворени су први универзитети. Створени су нови правци у сликарству и поезији.

Универзитет је школа за високо образовање.

Средњи век је и доба ратова и борби. Људи су се борили међу собом због верских убеђења. Борили су се око тога ко с киме треба да се венча. Највише су се борили око земље.

У средњем веку готово сва земља у Европи припадала је краљевима. Краљева земља се звала *краљевство*.

Већина краљевстава била је превелика да би их један краљ бранио без ичије помоћи. Зато је краљ често поверавао делове земље људима у које је имао поверења. Ти људи су се звали *феудалци* или *власелини*. Делови земље су се звали *феуди* или *племићка имања*.

Неки феуди су били веома велики. Обухватили су и по неколико села и много обрадивог земљишта.

Нису сви витезови добијали имања. Неки су живели и у замковима својих господара.

Властелин није поседовао своје имање. Ипак, владао је свим људима који су на њему живели и радили. На имању је могао да подигне замак за себе и своју породицу.

За узврат, властелин се краљу заклињао на *вазалство*. То је значило да је вољан да умре штитећи краља и краљевство.

Властелин је обећавао и да ће слати војнике да се боре за краљевство уколико буде нападнуто. Ти војници су се звали *витезови*.

Витезови су полагали заклетву вазалства и краљу и властелину. Често су и витезови за узврат добијали имања, којима су потом владали.

Већину људи, која је заправо обрађивала земљу, чинили су *кметови*. Кметови нису имали над ким да владају. Такође никаква права нису ни имали.

Кметовима је било дозвољено да обрађују малу површину земље. Било им је допуштено да нешто од онога што су узгајили задрже и прехране породицу. Остало су морали да предају господару који је над њима владао.

Већина кметова је због тога радила и на њивама свога господара. Неки су радили у његовом домаћинству. Неки су чак и помагали да се изгради господаров замак.

Овај систем размене коришћења земље и оданости и рада током средњег века назива се *феудални систем*.

Феудални систем

Краљ

Феудалци

Витезови

Кметови

Свако ко је имао земљу и управљао њоме и људима на њој звао се господар.

Господар и господарница

У средњем веку већина богатих људи били су *илемићи*. Племићи су потицали из заслужних породица, које би се с временом знатно обогатиле.

Племићке жене су се звале *власћелинке*. Имале су и титуле, на пример, бароница, војвоткиња, грофица.

Мушкарац племић је понекад носио титулу барона, војводе или грофа.

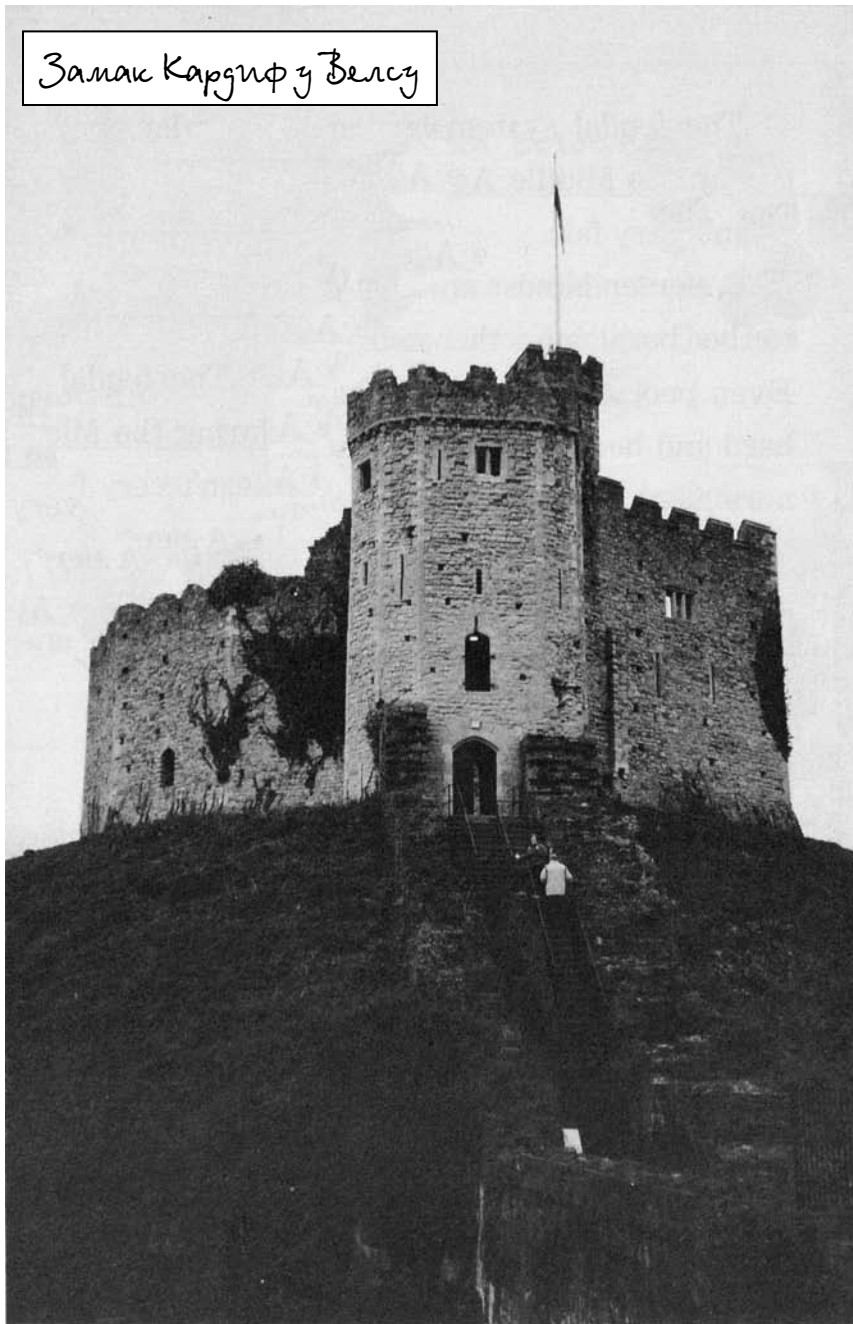
Феудални систем је омогућио да се у средњем веку одржи ред. Међутим, није био баш праведан.

Племић је готово увек морао да се роди као племић. Чак ни људи који су мукотрпно радили и обогатили се нису могли тек тако да постану племићи.

Данас у Европи, Америци и многим другим местима на свету људи могу да се окушају скоро у свему што пожелеле.

Замак Кардиф у Велсу

2.

Епоха замкова

Замкови, или каштели, били су важан део феудалног система. Грађени су да би штитили властелине и њихову земљу од непријатељских нападача.

Нико не зна кад је тачно изграђен први замак. Највише замкова у Европи подигнуто је између 1050. године и краја средњег века.

У тог периоду је подигнуто толико утврђења да га историчари каткад

Реч каштел потиче од латинске речи castellum која значи „утврда“.